

Катерина Жук
студентка психології та соціології,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
Зореслава Крижанівська
кандидат психологічних наук, доцент,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ЗНАЧЕННЯ САМООЦІНКИ ЮНАКА В СИТУАЦІЇ ПЕРШОГО ЗНАЙОМСТВА З ПРОТИЛЕЖНОЮ СТАТТЮ

Постановка проблеми та її значення. Проблема впливу самооцінки на будь-які аспекти життя, в тому числі на міжособистісну взаємодію, має свій змістотворчий сенс впродовж усього життя людини. Особливу важливість вона має у юнацькому віці, коли розвиток інтимних, приватних взаємин посідає чи не найголовніше місце. Вагомість цього питання визначається й особливостями сучасності, яка проголошує новий формат взаємин – інтернет-знайомства. Саме такий спосіб знайомств в більшості випадків знижує певний психологічний дискомфорт, який присутній при знайомстві у реальному житті.

З огляду на сказане вище, **метою дослідження** є вивчення значення самооцінки юнака в ситуації першого знайомства.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Проблемою вивчення самооцінки в психології займалися такі вчені, як: А. Захарова, І. Кон, С. Рубінштейн, О. Сидоренко та інші. Пліуралізм наукових підходів до цього явища дає можливість узагальнити його науковий зміст як елемент самосвідомості, що характеризується емоційно насиченими оцінками самого себе як особи, власних здібностей, етичних якостей і вчинків.

Виокремлення власної самоцінності та самоствавлення є одним з ключових психічних новоутворень юнацького віку. Неабияку значущість в цьому віці має спілкування з особами протилежної статі. Тобто, період ранньої зрілості вирізняється насамперед тим, що у юнака встановлюється певна зона інтимності (Г. С. Абрамова та інші), близькі приватні зв'язки з іншою людиною, а дружба і любов виходять на якісно новий рівень, набувають ще більшого сенсу.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування результатів дослідження. Для емпіричного вивчення значення самооцінки юнака в

ситуації першого знайомства нами було використано методику «Шкала самооцінки» та твори-еесе, опрацьовані методом контент-аналізу.

У дослідженні, взяло участь 25 юнаків, віком від 17 до 21 років, студентів СНУ імені Лесі Українки.

Відтак, за результатами дослідження за шкалою самооцінки, серед хлопців високий рівень самооцінки притаманний п'ятьом особам. При цьому вони вважають, що під час першого знайомства ініціаторами виступають вони, і що це, насамперед, прерогатива хлопців. Страх при першому знайомстві не виникає у чотирьох досліджуваних із високим рівнем самооцінки. Один досліджуваний мав страх відмови при першому знайомстві з дівчиною, проте все пройшло досить успішно.

Щодо передачі ініціативи знайомства особі протилежної статі, троє осіб інколи віддають ініціативу, одна особа – ніколи не віддає, і одна особа – постійно віддає ініціативу при знайомстві. При цьому всі досліджувані досить впевнено почувають себе при першому знайомстві. Головний критерій, на який звертають увагу при знайомстві, у кожного досліджуваного різний – «...зовнішність, манера спілкування», «...почуття гумору, душевний стан», «...зовнішність, поведінка, шкідливі звички», «...голос дівчини, її слова», «...одразу на все». Також різняться й варіанти ідеальної ситуації знайомства – «...прогулянка в парку», «... неординарна ситуація», «... героїчний вчинок, який би дівчина оцінила», «... ідеальної ситуації не існує». При виборі кращого варіанту – інтернет-знайомства чи знайомства в реальному житті, троє осіб із високим рівнем самооцінки надають перевагу реальному варіанту знайомства, інші двоє (40%) вважають обидва варіанти можливими, адже вони «доповнюють один одного».

Середній рівень самооцінки притаманний двадцятьом досліджуваним чоловічої статі. Так, першими ініціаторами при першому знайомстві виступають дванадцять осіб, п'ять осіб вважають, що все залежить від ситуації знайомства, та троє осіб зазвичай не йдуть першими на контакт, а чекають ініціативи від дівчини. Важливою ознакою при встановленні контакту із протилежною статтю усі досліджувані із середнім рівнем самооцінки вважають посмішку, жарти та цікаві історії. Страх у відмові при першому знайомстві притаманний шістьом досліджуваним, інші ж чотирнадцять не відчувають страху. П'ятнадцять осіб із середнім рівнем самооцінки інколи віддають ініціативу дівчині під час першого знайомства, часто – троє осіб, і ніколи, тобто повністю самі беруть ініціативу на себе – двоє осіб. Велику роль більшість досліджуваних приділяють зовнішньому вигляду дівчини при першому знайомстві та її характеру, для двох осіб важливими є насамперед розумові здібності, інтелект дівчини. Були й варіанти «... зовнішня і внутрішня краса», «... захоплення, або хобі», «... вміння спілкуватись, поведінку», «... індивідуальність». Варіант знайомства у реальному житті є переважаючим серед досліджуваних із середнім рівнем самооцінки – шістнадцять осіб із двадцяти вважають його кращим. При цьому керуються тим, що в реальному житті «... можна краще зрозуміти, яка людина перед тобою», «... пізнати характер, побачити якості дівчини»,

«... побачити як реагує на питання, як виглядає», «важливий візуальний, тілесний контакт», «... у інтернет-мережі можна приховати масу негативного». Двоє досліджуваних вважають, що інтернет – хороший варіант знайомства, при цьому вважають, що «... так можна більше дізнатися про людину не зважаючи на її зовнішність, поведінку, можливу невпевненість» Також ще двоє надають перевагу як знайомству в реальному житті, так і в мережі Інтернет, стверджуючи, що «... хорошу людину можна знайти і там, і там», «... якщо лише шукати дівчину зі спільними інтересами, якщо ж по-іншому – ні, бо потрібно одразу відчутти «хімію»».

Низький рівень самооцінки не притаманний жодному із досліджуваних.

Висновки. Отримані результати дослідження засвідчують, що рівень самооцінки юнака в ситуації першого знайомства з дівчиною, може не впливати на ефективність взаємодії з нею. Тобто, юнаки з високим рівнем самооцінки демонстрували невпевненість при знайомстві. Наше дослідження має пілотажний зміст і його тематика може стати підґрунтям для подальших вивчень в цьому напрямку.

Джерела та література:

1. Крижановська З. Ю. Особистісна рефлексія як чинник успішної самореалізації особистості / З. Ю. Крижановська // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету: зб. наук. праць. – Серія Психологічні науки.- Чернігів, 2011.– Вип. 94. - Т. I. – С. 234 – 238.